

COLUMN

De column is geschreven door beeldende kunstenaar Mariëlle Videler (1970).

Zij werkt in Amsterdam of op locatie. Haar werk is te zien bij kunstenaarsinitiatieven, in galleries, musea en tijdens festivals verspreid over Nederland (W139, Amsterdam), Europa (Kulturhuset, Stockholm) en recent in China (Today Art Museum, Beijing), Turkije (Sinopale International Biennale), Brazilië (Galeria Vermelho, São Paulo) en Curaçao (Instituto Buena Bista).

In 2004 richtte zij 'Performance Lab' op, een platform voor experimenten met levende kunst. In 2003 studeerde zij af aan het Sandberg Instituut (MFA) afdeling autonome kunst in Amsterdam. Daarvoor studeerde zij aan de Academie voor Beeldende Vorming, Tilburg. Haar werk kreeg financiële steun van het Fonds BKVB. Mariëlle Videler woont in Amsterdam samen met musicus Jacob Lekkerkerker en kat Meneer K.

'Van A naar B en terug'

'De horizon die steeds maar terugwijkt - de horizon die steeds dichterbij komt - de horizon met zijn avonturen en onbekende gevaren - de horizon waar nog nooit iemand geweest is.

Zo begint het boek 'Vrouwen op ontdekkingsreis' van Wolf Kielich. Ik ben gek op verhalen van de grote ontdekkingsreizen, met beroemde namen als Stanley, Livingstone en Lévi-Strauss.

Het boekje geschreven door Kielich is geïllustreerd met fantastische tekeningen en foto's. Dat ook vrouwen, soms verkleed als man, zich in onbekende gebieden waagden is misschien minder bekend. Hoe ze dat deden is te zien op tekeningen in dat boekje met daarop Hester Stanhope, verkleed in Turkse mannendracht op een prachtig paard, begin 19^e-eeuw. Of Kate Marsden, verstoppt in Siberische reiskleding... Fantastisch!

Al tijdens mijn academietijd raakte ik gefascineerd door vrouwen die door mannenkleding aan te trekken zich makkelijker wisten te verplaatsen, zich wisten te emanciperen, wisten te reizen. De vrouw verandert bijna in een abstract beeld. Een figuur in een verhaal, los van de werkelijkheid. Het boek over Vrouwen in mannenkleden (met die titel) is geschreven door Rudolf Dekker en Lotte van de Pol. Maar dat gaat over meer dan de reiziger alleen.

Ook over vrouwen op oorlogspad, travestieten, hermafrodiëten.

Wie oude reisboeken en verslagen van

ontdekkingsreizen leest, en vooral de tekeningen daarin bestudeert, komt al gauw in een soort parallelle realiteit terecht. Weliswaar zijn de tekeningen een verslag van een nieuwe wereld, behalve reconstructie zijn ze ook constructie.

Mooie voorbeelden zijn te zien in het boekje *The Agile Rabbit Book of Historical and Curious Maps*.

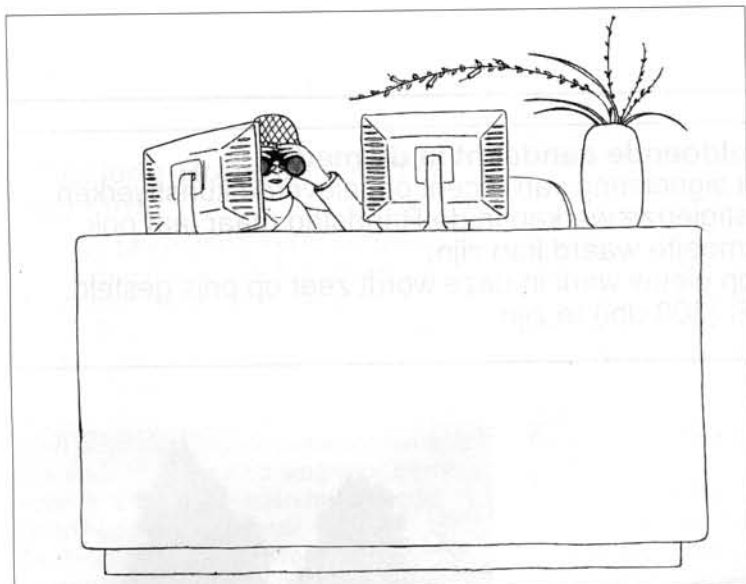
Prachtige pogingen om delen van de wereld samen te vatten in een enkel plaatje. Vaak als plattegrond, maar ook met allerlei cryptisch getekende samenvattingen van mensen en hun rituelen. Zó wil ik reizen - in Nederland of daarbuiten. Naar een plek toe, die in me opzuigen, en vervolgens een beeldwereld construeren die een nieuwe reis lospeutert bij mensen die de tekeningen bekijken. Zoals ik in mijn atelier uren op reis kan zijn door simpelweg te bladeren in die oude reisverslagen.

Eigenlijk zijn er twee manieren van reizen. De ene is efficiënt met een bouw pakket in je koffer je ding doen in het buitenland. Snel er naartoe, dagen opbouwen zonder daglicht te zien, biertje drinken op de opening. Allemaal prima, maar niet per se iets voor mij. Ik ben een trage reiziger. Ik ben als een plant, mezelf 'verpotten' kost tijd. Het weggaan wordt dagenlang voorbereid, het aankomen duurt altijd minstens een week, zo niet twee. Ik wil vervolgens winkels afstruinen, materiaalwinkels; stoffen, plastics,

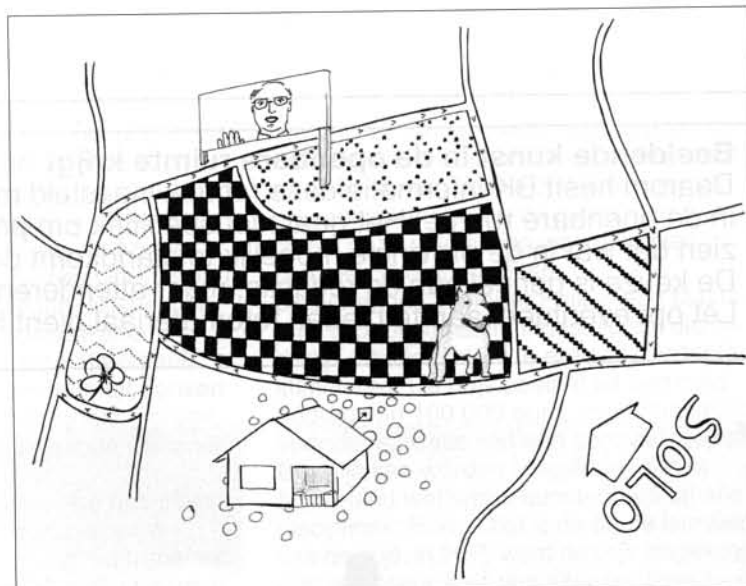
feestmaterialen, papier, maakt niet uit. Zoals je in Istanbul bij de overdekte markten *Kapali Çarsi* winkels treft met een enorm assortiment aan confetti. Dat is voor mij reizen, dat is inspiratie voor nieuw werk. Ik hoef niet eens iets met die confetti te doen vervolgens, maar het trekt wel sporen en groeven in mijn kop. Je kunt dus werken in het buitenland, maar er ondertussen niet echt zijn en andersom.

Dat is het paradoxale van reizen. Zo werd ik afgelopen februari 2011 door Hotel Maria Kapel uitgenodigd om het nieuwe werk *Love Disaster* te presenteren in het *Kulturhuset* in Stockholm. Natuurlijk wil ik dat, dat is een prachtig aanbod en ik ga helemaal uit m'n dak om het werk tot in detail voor te bereiden zodat ik het daar precies zo kan maken als ik geloof dat het moet zijn. Alleen nu, hier in deze column, stel ik mezelf de vraag: ben je op dat moment, terwijl je opbouwt, te midden van kunstenaars, initiatieven en galleries uit verschillende landen, echt in Zweden? Je ligt een week in een installatie, in je eigen bouwwerk *Love Disaster* op planeet ART. Je kunt daar de voorschriften Brandveiligheid voorlezen als performance. Maar je blijft een dochter van een brandweerofficier uit A. Je gaat van A naar B maar bent A. Liever reis ik van A naar B en word B. Een recent project waaraan ik werk is *BLINDED TOURIST*. Een project waarbij mensen fysiek verplaatst worden van A naar B, waarbij een

COLUMN

Mariëlle Videler, Tekening uit serie RE _STEDELIJK
getekend tussen vijftien maart en zestien april Amsterdam, 2011'

Mariëlle Videler, 10. Runningtrack Tekening uit serie JOURNAEL 0 742 48060003 4
een reisverslag in 48 tekeningen, Curaçao, 2010.
Artist-in-residence, Instituto Buena Bista, Fonds BKVB

voorwaarde is dat ze nooit eerder in B geweest zijn.

In B worden ze geïsoleerd, maken ze via verhalen, tekeningen en foto's kennis met plek B, maar verblijven ze in vrijwillige afsluiting op die plek, totdat ze na een periode worden teruggebracht naar A. Geblindeerd. Momenteel werk ik aan een fase II waarbij ikzelf zal reizen naar een aantal plekken B. Ik hoop dat het verpotten op die manier zo efficiënt mogelijk verloopt, het gaat me uiteindelijk toch om de vrucht van het verpotten, tekeningen en ander werk, niet om het reizen zelf.

Dit als vervolg op de eerste fase van BLINDED TOURIST, voorjaar 2010. Daarvoor nodigde ik in samenwerking met W139 een aantal kunstenaars afkomstig van vier werelddelen uit om in Amsterdam een week in een fantasiedorp in W139 te leven. Vier kunstenaars woonden samen met mij in W139, in een handgemaakte nederzetting. Ik had een klein dorp gemaakt met vijf papieren hutten met een tafel / podium, ceramisch servies en een poort. De gasten waren dus niet eerder in Amsterdam geweest en waren geselecteerd uit een internationale open call.

Ze arriveerden op eenzelfde dag uit China, Brazilië, Verenigde Staten en Italië. De gasten werden van het vliegveld afgehaald, geblinddoekt naar de Amsterdamse Warmoesstraat vervoerd, en hebben de installatie gedurende de 8 dagen van BLINDED

TOURIST niet verlaten. Ze leerden Amsterdam kennen via door mij uitgenodigde experts, mensen uit de wereld van de wetenschap en kunst. Opeenvolgende dagen stonden in het teken van verschillende aspecten van de stad, die ik had ingedeeld in FOOD, HISTORY, PEOPLE, NATURE en ART. Daarnaast hadden ze een aantal rapporteurs tot hun beschikking, jonge kunstenaars, die in opdracht op onderzoek konden worden uitgestuurd. Het laatste weekend gaven de vier een presentatie van hun bevindingen. Het was voor mij een ultieme test van mijn ideeën over reizen, die vrij extreem bleken te zijn.

Maar voor mij het ideale verpotten van vier reizigers. Geen afleiding in een vreemde omgeving, niet de weg kwijt raken, geen foute restaurants, geen voedselvergiftiging. Natuurlijk leidde de actie tot allerlei onbegrip bij de deelnemers. Ze voelden zich opgesloten, eentje ontsnapte in het laatste weekend, en verkoos de wereld van verdwalen. Een maand later zag ik hem aardig van de planeet in het publiek bij een performance. Zelf wist ik niet goed meer hoe ik er mee om moest gaan. Hij was duidelijk in conflict geraakt. 22 jaar oud, een heel integere jongen, voor het eerst in een ander werelddeel. En daar kwam ik aan met mijn ideeën over reizen en werken. Hij wordt een week vrijwillig opgesloten en moet maar zien dat ie er iets van maakt.

Uiteindelijk, toen hij zijn werk af had, wist ie zich gewoon geen raad meer, net als sommige andere bewoners. Opeens hingen er ook teksten in W139: *Don't feed the animals!* En de buitendeur stond natuurlijk al een week open...

Essentieel bij al dat verplaatsen en verpotten lijkt eigenlijk wel het kunnen oscilleren met het energiepeil van de plek waar je belandt en daar een vorm aan te kunnen geven. Soms mislukt dat en zit je een maand ongelukkig in een godvergeten oord. Of het tegenovergestelde. Zelf ben ik extreem gevoelig voor de mensen in São Paulo. Rondscheuren met de Nederlandse fotograaf en dessinontwerper Henk Nieman in een kleine Fiat. Je voelt de menselijke elektriciteit rondspatten. Het is er warm, mensen werken zich helemaal rot, ze stralen, ze verdienen vaak geen pukkelt met de kunst, maar ze gaan ervoor. Ze vermengen uit noodzaak toegepast werken met vrij werk, maken geen onderscheid, werken zich een slag in de rondte. Energie is de motor, de oplossing en de vorm komen dan vanzelf. *Gambiarra*, noemen ze dat. Google dat woord maar eens op afbeeldingen...

Mariëlle Videler

24 juni 2011

www.mariellevideler.nl
www.performancelab.nl